

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

<p>Szerkesztőség: Weisz Márk könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.</p>	<p>Előfizetési díj: Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Egyes szám ára 16 fillér. Megjelen minden vasárnap reggel.</p>	<p>Kiadóhivatal: Weisz Márk könyvkereskedése, hová az előfizetési és hirdetési díjak küldendők. Nyilttér petit sora 60 fillér.</p>
---	---	--

Város fejlesztés.*)

A városfejlesztés, az alkotások legközelebb és legbiztosabb eszköze a pénz. Ez a nagyhatalmi eszköz. — mellyel annyi szépet, szükségést és nagyszabásut lehet alkotni. De a városok szempontjából szerencse, hogy a pénz a fontos és mértékadó; és nem a vagyon, a városok vagyonsága. — Mert hogy nem ez utóbbin mulik, — arról fényes tanubizonyságot tesznek maguk a városok; ha azokat egymással összehasonlítjuk. Vajjon, ha egyik-másik dugszdag várost összehasonlítjuk a kevésbé tehető városokkal: vajjon megtaláljuk-e a vagyonnak oly mérvű befolyását, azt az aránylagos különbséget a vagyonosabb város javára közegészségügyi, közlekedési, kulturális, közgazdasági és egyéb intézményekben? Ugy látom, hogy nem. — És ennél fogva nem azon, helyesebben nemcsak azon a vagyonosságon mulik, hanem a város haladása, fejlődése attól függ, hogy a város polgársága, karöltve a hatósággal, mennyire

*) Lovas Zsigmond Nagyvárad városi mérnök nagyon érdekes röpíratából közöljük e sorokat Szerk.

mozdítja elő saját szellemi és anyagi érdekeit; és a város anyagi viszonyaihoz mérten az intelligens, haladni vágyó társadalom mennyiben működik közre ambiciós városi tisztviselők által kellően előkészített közügyek és közintézmények megvalósításnál; — mennyire értik meg egymást és az ügyet; hogy különösen, vállvetve mennyi ambícióval és szeretettel viseltetnek városuk jövője iránt, kihasználva minden pillanatban az arra alkalmas módokat, eszközöket.

Sem a vagyonosságban, sem a pusztá kötelelességeket teljesítő városi hatóságban nem rejlik a haladás eszköze; hanem a város anyagi erejéhez mért legnagyobb fokú fejlődés csak ott található, hol a fejlődés alkatelemeit képező intézmények és alkotások gondos előkészítésén megismertetésén, megkedveltetésén, a sablonos kötelesegerzetét-messze öklülmuló ambíció és intelligencia vezérli a város szaktisztviselőit és a megvalósításhoz a társadalom ép oly lelkes csoportja csatlakozik; és együttesen a város egész közönségével megismertetik a tervezett intézmény cél-

szerüségét, szükségét, hogy ott visszhangra találjon és azt többé a megvalósulásig nem engedik a napi-rendről levenni.

Intelligens, ambiciózus, munka-és alkotásra vágyó városi tisztviselők és egy lelkes társadalom, ez a haladás titka és sulypontja.

Amely várost csak a paragrafusok szerint kormányozzák, hol a város legfontosabb ügyei, jelene, jövője csak kötelességtudó tisztviselők kezében van letéve, hol nincs a közügyeknek egy lelkes gárdája, ott eredmény városfejlődés terén fel nem mulatható.

És ha körül nézünk széles e hazában és szemlét tartunk ez egyes városok közt, úgy minden egyes városnál igen könnyen kimutatható, hogy például ebben a városban az iskolák szép fejlődése a polgármester különös érdeme; a másiknál a színház, a muzeum annak a társaságnak érdeme; a harmadikban vízimű, csatornázás és világítás a főmérnök kitartó lelkesedésének köszönhető; a negyedikben a modern vágóhid az orvosnak; a parkok a szépitő-egyletnek, a nyaralótelepek a helyi lapok éber-

TARCA

Viszontlátás.

Abban az időben történt, mikor egy szelíd lelkű, sokat szenvedett költő börtönéből kikerült s hazatérve, nem lelte otthonát; nem ellenség égette fel, — aszszonyi hűtlenség, csalfaság kergette el onnan a családi béke angyalát.

Csügedten, szótlanul ültek a tűz körül egy ősz férfi és két kis gyermek. Fekete volt az éj, erős szél sivitott végig a sötét utcán, az ajtó és az ablakok megremegtek. A szoba egyik szögletében beteg nő feküdt. A zöreire körül nézett.

„Ő az, ő jött. Halljátok, mint zörgeti a kaput? Nyissátos ki neki. Ah, mért nem jön még?”

Az aggastyán ágyához tipegett.
„Nyugodj, lányom. Aludj csendesen, nem ő zörgetett, a vihar volt, mely künn dühöng.”

„Zivatar van? Hogy jön haza férjem?”
„Zegernyés az idő. Majd világít neki valami fény. Isten hazahozza őt hozzád, hogy meggyógyítson. Nehéz, komor

felhők nehezettek fölénk,” mondá s könyei kicsordultak.

„Óh, könyörülj rajtam, ne hagyj oly soká kétségben. Az élet, melyet a kór kiszí belőlem, csak annyira tart fenn, hogy megtudhassam a valót. Mondd, ugye nem tér már vissza?”

„De visszatér.”
„Ha tudná, hogy fekszem itt, ha sejténé, mily erőfeszítéssel tartom távol magamtól a halált, áttörné börtönét, hogy ne szenvednék hiába s mielőtt becsukódnék örökre szemem, még meglathatnám, még megölelhetném egyszer.”

„Isten csapásai sűrűn látogtak meg minket. Másképpen lesz; felejtse el ezt az életet nyugodjál, hogy szebbre ébredj, olyanra, minőt álmodban fogsz látni.”

„Csak a halál az . . .” susogta s erőtlenül hanyatlott vissza fekhelyére.

Az öreg meghatottan folytatta:
„Ő eljön hozzád, nem kell nélkülözniük többet . . .”

„Ugy fáj, . . . atyám . . . atyám!”
Atyja elfolytá zokogását.

„Nem átkozódok, nem panaszkodom oh Istenem, szánj meg, lehej életet be-

lém, hogy megláthassam őt, küldd el hozzá, hogy boldogítson.”

Elhalgatott . . . Lehunyta szemeit ajkai csak némán mozogtak. A zápor csatogásán kívül nem hallatszott semmi. A két gyermek gondtalanul aludt tovább.

„Hallod?” riadt föl a beteg. „Hallod? Mi az . . .?”

„Meglásd, holnap hirt halasz róla. Innen elmegyünk. Nem kell annyit aggodniunk a megélhetésért.”

„Nem kinez már semmi . . . Könyekben lélegzem . . . Holnap . . . holnap . . . nevem napja van . . . Add vissza őt nekem . . . irgalmazz . . . hallgass meg!”

Azt atya nem tudta magát tovább türtöztetni, hangosan sirni kezdett.

Megint néma minden. Nem tekint ide senki, az ég csak pusztítani, büntetni tud, de irgalmazni nem? Az égen tűndöklő, de most felhőborította csillagok pazar ragyogásából csak egy, csak egyetlen egy sugár sem lop be vigaszt, reményt? . . . Ha az egymást szerető szívek megtörttek, nem élesztheti fel őket a szájalom, a siralom? . . .

Aludtak. Nugodtak. A sziv alig dobogott; a már-már hideg sziv még min-

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hatható szer: **tüdőbetegségeknél, légzőszervek hurutus bajainál, idült bronchitis, szamarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után** ajánltatik.

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íz miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4. — kor.-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alantli céggel legyen ellátva

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svájc).

Ma számunk 6 oldalra terjed.

ségének és kitartásának; az árvaház egy jöltevének közönheti létét, stb. stb.

A városi közügyek e lelkes gárdáját kell tehát megteremteni, illetve összegyűjteni ambiciózus városi tisztviselőkből és a társadalomból és ennek szellemét kell a város közönységének kellően ébreszteni és fokozni. Alkalmas talaj erre mindenütt van.

A fejlesztés egyik leghatékonyabb eszköze a társadalmi ut lévén, e célból minden városban a városfejlesztés összes ügyeit felölelő oly társaság (egyesület vagy párt szervezendő, — a név és forma mellékes), mely ezen ügyek iránt érzékkel és ambícióval viseltető lelkes férfiakból áll.

Ne méltóztassék azt gondolni, hogy minden városban már amugy is a roskadásig sok egyesületet, pártot, kört társaságot, még egy újabbal kívánom szapritani, egy újabb tagsági adót kivetni. Éppen ellenkezőleg. A baj épen az, hogy sok az oly egyesület, melyeknek céljuk lényegében azonos; t. i. a város fejlesztése. Ezeket mind egyesíteni és — ha csak lehet — tevékenységüket a hivatalos formák lehető kiküszöbölésével, bizonyos kedveltebb, egyszerűbb alakba kellene önteni. Ma már a legtöbb városban van szepítő egyesület, idegenforgalmi egyesület, városfejlesztő párt, városi párt stb.

A baj épen az, hogy nagyon sok van a jóból, s a helyett, hogy egyesítenők, szétforgácsoljuk az erőt. Számos, városi ügyekkel foglalkozó szép és nemes célú egyesület, kör, vagy társaság van, melynek egész évi tevékenysége egy közgyűlésből áll, melyen az évi előirányzatot, a múlt évi zárszámadást, esetleg munkaprogrammot megállapítják és azontul egy lelkes ember vállán marad a munka, ki egyedül vajmi kevésre képes. Ellenben a tagsági díjak beszédese pontosan megtörik, mert a kis tevékenységi kör és még kevesebb eredmény mellett is kiadás van bőven.

E városfejlesztő társaság lenne az, mely már közel hasonló célakat egyesítené; kis évi tagsági díj mellett (évi 2—4 kor.) a városi közügyek iránt szeretettel és érdeklődéssel viseltető tagokat minden politikai tekintet mellőzésével közös célra egyesíti és havonként legelább kétszer bizalmasan és ösztönösen foglalkoznának minden városi ügygyel. Ez volna ama hely, hol a fent elősorolt óriási anyagu munkakörből az egyes intézmények megérlelődnek. Itt mondaná el mindenki nézetét, véleményét, egy-egy új eszmével hozzájárulna a terv előkészítéséhez és mikor az közeli megvalósításhoz megérett, akkor adnák át az ügyet a hatóságnak. Ma a helyzet éppen fordítva áll. Egy fontos ügyet hónapokig készít elő a szaktisztviselő. És mikor így előkészítve a közgyűlés elé kerül, százával merülnek fel ott az új eszmék, tanácsok és újra meg újra hónapokra visszaadják, újból való átdolgozás végett az ügyet és a legfontosabb ügyek késést szenvednek.

vége köv.

U J D O N S A G O K.

Ezüst menyegző. Szép családi ünnep volt. f. hó 18-án Szentesen Soós Pál vármegyei főügyész házában, a mikor a nevezett főügyész házasságának huszonötödik évfordulóját, ezüst menyegzőjét tartotta. A rokonok, jóbarátok és tisztelők egész serege kereste fel e szép alkalomból szerencsekívánataival a jubiláló házaspárt, akiknél este kedélyes lakomára gyűltek össze a meghívott vendégek. Hogy e lakoma szellemes tóztokban sem szűkölt: ezt talán mindanunk sem kell.

Halálozás. A helybeli intelligens társadalmat ismét veszteség érte: Zóra György ny. m. kir. telekkönyvvezető f. hó 18-án életének 74-ik évében rövid szenvedés után elköltözött az élők sorából. Zóra György már több, mint két évtizede, hogy Szegedről a Csongrádi kir. jbiróság telekkönyvi hatóságához helyeztetett, azóta nem csak, mint pontosan lelkiismeretes hivatalnok, hanem a helybeli intelligens társaságnak is kiváló és tevékeny tagja volt. A helybeli kaszinó nemcsak, mint agilis tagját; hanem, mint választmányi tagját is gyászolja az elhunytban. Családjá a

következő jelentésben tudatja mély fájdalmát ösmerősei és tisztelőivel: „Zóra Györgyné szül. Lázár Judit úgy saját, mint gyermekei s rokonság nevében fájdalomtelt szívvel tudatja, hogy a hön szeretett férj, a jó atya s nagyatyja Zóra György nyug. m. kir telekkönyvvezető f. hó 18-án életének 74 s boldog házasságának 32 évében rövid szenvedés után elhunyt. A drága halott hült teteme f. hó 20-án délelőtt 10 órakor fog a gyászházból a csongrádi sirkertben eltemetni. Csongrád, 1904. október 18-án. Aldás emlékére. Zóra Györgyné szül. Lázár Judit, Zóra Feodor, Zóra Olga, Hódi Imre és neje Sárossy Linka, Hódy Lorándka, Hódy Juliska, öz. Konecsnik Károlyné.

Ivánkovics István rosnói püspök lemondott egyházi méltóságáról és visszavonult a magánéletbe. Püspöksége alatt egyházmegyéje sulyos anyagi zavarok közé jutott. Most megleghangu körlevélben bucsuzott el papságától.

Csend a vármegyén. Néhány évvel ezelőtt: midőn még Hegyi Antal volt a vármegyei ellenzék fényes csillaga. Csongrád vármegye közgyűlései legalább is voltak annyira ismertek, mint a szerb szkupcsinya ülései. Ez utóbbinál csak annyival voltak csendesebbek, hogy egy-egy mást handszárral nem szurkálták le és pisztolylyal nem lötték agyon. Mióta azonban szent hitünk eme felkent bajnoka tul az Oceanon költözött, a helyzet egészen megváltozott. A mostani ellenzék vezérférfiai, habár politikailag az ellenzékhez tartoznak is, de a vármegyén, a vármegyei adminisztrációnak ellenzékét nem csinálnak. Mint igazi tisztességes uri emberek belátják azt, hogy Csató Zsigmond dr. vármegyénk főispánja, valamint Cicatricis Lajos dr. alispán és Mátéfy Kálmán főjegyző, de az egész vármegyei tisztikar a vármegye ügyeit szívükön viselik, tehát nincs arra ok, hogy őket támadják. Azt pedig senki sem veszi tolluk rossznéven, ha politikai kérdések alkalmával, az ellenzék álláspontjára helyezkednek. Megértük tehát azt, hogy a vármegyét érdeklő ügyek csendben és rendben folynak le, vagyis a vármegyei közgyűlésekről az újságokban illő szenzációs hírek nem fordulnak elő.

Akik tanulni akarnak. Felelős szerkesztőnk télen át a helybeli munkás önképző körben a kör tagjainak a természet- tudományok köréből előadásokat szokott tartani. Erről értesültek a szentesi munkások és most a „szentesi általános népkör elnöksége igen megleghangu levélben felkérte felelős szerkesztőnket, engedje meg, hogy a szentesi népkör tagjai az előadásra átránduljanak. Természetes, hogy ennek az óhajnak a legnagyobb készséggel és örömmel adott helyet felelős szerkesztőnk, sőt még azt is megígérte, hogy ilyen

dig melegen érzett . . . A mécses fellebogott, sőtét minden . . .

Megint felpislog, ismét elalszik. Csillámlik mindig. Mivel küzd elhaló fénye? A sötétséggel? Az éjjel? Vagy tán remény gyanánt szeretne tovább fényleni, hogy a kétségbeesés minél később lépjen be ide? . . . Ki beszélt? Mi szót? . . . Megint? . . . Te vagy? . . .

Az ég dörgése felel s csend mindenütt.

Szabad a rab. Megnyílt börtöne. Másnak életébe, neki csak lelki rugókonyságába s ereje felemésztődött. Tu tüzet, lángoló selkeseését — hideg volt börtöne, érzéketlenek a falak — a kövek le tudták hűteni. Mintha síjából bocsátották volna ki. Nem bámulta, nem csodálta a világot, a természetet. Mit is láthatott volna, a mi elragadhatná? Viruló életet? Itt minden fornyadt volt. Illatos virágot? Elszáradt minden; elspörve, eléktelenítve viránykert, erdőt lomb helyett a fákat jégesapok diszítik. Mit hallhatna, a mi elbájolná? Pacsirta, fülemüle dala nem hangzik, „halgat berkében“ minden dalos madár, — ó, hogy harsognak a vésznek, az ég dö-

rög, hogy a jajt ne hallja, s a föld nem segíthet; a jajt sem hallja.

Megy, indul haza, otthon elfelejti börtöne borzalmait. Még mielőtt tiszta ég helyett nedves köfal borult fölője, sok minden elveszett, de a hűség némelyeknél az elveszethez megmaradt; s ő? . . . Fél visszagondolni. Jó sorsa majd elvezeti. Réa bíza magát. Mintegy öntudatlanul ment neki a vak éjnek. Látokai szemmel néz jövőjébe. Csak homályt vesz észre.

Elmosódott emlékek is föltozkodnak lelkébe. Ezen az uton már kétszer volt. Itt sebesült meg, itt bukott le lováról.

Erre vitték szomorú fogságba, honnan most visszatér . . .

Itt a rég nem látott hajlék; most már derengett előtte, az öröm is visszatért beléje, — benyitott.

Mi várt réa?

A zajra fölébredt az agg. Megösmerte fiát . . . Az megértette, mit akart mondani, fölemelt reszkető kezéről; előtte sápadt, élettelen nő feküdt, — a neje. Egy megtört szív utolsó nyögése hallatszott, egy sóhaj. A zivatar lármája nem vegyült már a csöndbe, vagy tán erősebben dult idebenn a vihar . . .

A férfi könnyezett, Hűtlenül elhagyta őt élete párja, mielőtt még egyszer megölelhette volna; Elvándorolt, még mielőtt még egyszer magához szoríthatta volna forró szívét, megszökött előle — a halálba.

Ezért jött vissza? Ezt hozta neki a szabadság?

A vihar nem zugott többé, talán azért, hogy két boldogtalan imája felhangozzék a menybe.

Teljesen ártalmatlan araszfépítő szer a „Kamilla krém“. Hatása bámulatos. Ara I korona. Kapható kizárólag a készítőnél: Balkányi Lajos a „Megváltó“-hoz címzett gyógyszerárúháiban Csongrádon.

előadások tartása végett Szentésre is átrándul. Tudvalevő dolog, hogy a Csongrádi Munkás Önképzőkör és a Szentesi Általános népkör tagjai szociálisták, még pedig az újjászervezett szociáldemokrata párt hívei, mégis nagyon sokan a Csongrád megyei szociálistákat, mint a társadalmi rend felforgatóit tüntetik fel. Pedig azok, akik tanulnak, akik tudni akarnak, akik a tudományt szomjúhozzák nem lehetnek felforgatók — sőt ellenkezőleg, mert a felvilágosodás harcosai csak tiszteletet érdemelnek, a helyett üldözéseknek vannak kitéve, még ellenben a sötétség, a butaság és a vallási túrelmetlenség katonáit mint erkölcsi és lojalis hazafiakat nagy tiszteletben tartják.

Zene és énektanítás. A csongrádi m. kir. állami polgári leányiskola tanári kara a szülők kívánságára elhatározta, hogy a zene, zongoratanítást felveszi a rendkívüli tantárgyak közé s e célból egy kiváló képzettségű szakembert sikerült a zongora oktatáshoz megnyerni, aki elvállalta a tanítást. Egyben pedig ígéretet tett, hogy a növendékekből egy templomi énekkart szervez s őket díjtalanul fogja tanítani az egyházi énekekre. Felhívjuk ez uton is azokat, akik a zongora tanulásban óhajtnak részt venni, hogy jelentkezzenek Sövényházy Antal igazgató urnál. A zongora és ének órák az állami polg. leányiskola helyiségében lesznek a tanári kar felügyelete alatt. Mindenesetre igen fontos és üdvös dolog lesz, ha a zenetanítást az említett tanintézet életbe fogja léptetni, mert ma már nincs művelt nő, aki ne bírna jártossággal a zenében s legalább zongorázni ne tudna.

— **A hazai ásványvizeknek nagy konkurrenciát csinálnak az Ausztriából és külföldről beözönlő ásványvizek.** A kereskedelmi miniszter, hogy a magyar ásványvizet versenyképesebbé tegye, 1905. január 1-től szállítási díjkezdve léptet életbe a hazai ásványvizekre a Magyar-államgyűlés összes vonalain.

Elfogott gyilkosok. Az öttömösi tanyák közt f. hó 9-én agyonszurkált Horváth János gyilkosait a horgosi csendőrség kinyomozta és elfogta és bekísérte őket a szegedi kir. ügyészség fogházába. A gyilkosok: Horváth János és Jakab András ugyancsak öttömösi legények, akik kihalgattatásuk alkalmakor azt a hallatlan és szinte hihetetlennek tetsző vallomást tették, hogy egyszerűen csak azért szurták agyon a legénytársukat, mert nem akarták, hogy az öttömösi tanyák közt két Horváth János nevű legény is legyen.

A papir árának emelése. Alig néhány hónapja emelték a papírgyárak a papir árát, már is újabb áremelést határoztak el. Ez alkalommal az összes papírgyárak megdrágították. Az áremelés, mely rögtön életbe lép, tíz százalékot tesz ki. A papir kartell ellen, mely a papirkereskedők helyzetét nagyban nehezíti, szervezkedni akarnak a fogyasztó közönségre való tekintettel.

Mértékhiitelesítések államosítása. A kereskedelmi miniszteriumban most készült el a mértékekről és mértékhiitelesítésről szóló törvényjavaslat, melynek leglényesebb intézkedése, hogy a mértékhiitelesítést államosítja. A javaslatot a parlament egyik legközelebbi ülésén terjeszti be a miniszter.

Az elmúlt szárazság ok-e adóelengedésre? A pénzügyi törvények szerint, elemi károk eseteiben adóelengedésnek van helye: 1) a jégeső, árvíz és tüzesetekben. — 2) Ha a vetést rovarok nagyobb dűlőket magukban foglaló területeken elpusztították. — 3) Szántóföldeknél adóelengedésre okot ad a rozsdá, ha ez is elemi csapásként mutatkozott. — 4) A folytonos esőzéstől származó árvíz szintén elemi csapást képez, végül, és ez a mostani időkben leginkább érdekelheti a gazdákat, 5) ha tartós szárazság egész dűlőket magukban foglaló területeken a bevetett öledeknek termését oly módon és időben emmissit meg, hogy a megkárosított föl-

dek abban az évben már újabb veteményezés által jövedelmezőbbé általában nem tehetők. Nyilvánvaló ezekből, hogy mindazok a földbirtokosok, akikre ez az 5-ik pont tartozik, jogosan igényelhetik ez évre az adóelengedést a szárazság elemi csapásával sújtott földterületeikre nézve.

Mágoásra munkásokat keresnek. Károlyi Imre gróf magocsi uradalmába, a répaszedéshez munkásokat keresnek. Hetenkint 500 munkásra van szükség, akik négyszögölenként két korona munkadíjat kapnak, mi mellett az oda és visszautazás költségeit az uradalom fizeti. Jelentkezni a munkára a helyszínen, az uradalomnál lehet.

— **Használjon B a l k á n y i-féle Kamilla arccrémét.**

Rendőri hírek. Néhány duhajkodó legényember névszerint: Erki Márton, Janó Sándor, Pozsár János és Blaskovics János megtámadták és elverték Hatvani György kereskedő inasát Pintér Józsefet, az eljárás ellenük folyamatba tétetett. *Szöke (Csabulya) Pál* ismét beszélt magáról, amennyiben lopásért 6 hónapi börtönrre ítélték. *Oláh Pál* lakodalmas legény pedig cimborájára revolverrel rálőtt, de a golyó célt tévesztett. *Egy néma fiút* találtak f. hó 16-án, kinek szülei jelentkeztek és azoknak átadták. *Nyálkás száju bicskázó* Nagystók Mihály 14 éves gyilkos jelölt Kókai István 9 éves fiát megszurta, az eljárást megindították.

— **Osztálysorsjegyek elárúsítása.** Török A. és Tarsa bankház megbízott osztálysorsjegyek elárúsításával, tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy azok megérkeztek és már nálam kaphatók. Tisztelettel Weisz Márk.

A legkiválóbb orvosok egyhangú véleménye, hogy a gyermek a fejlődés szakában van legjobban arra utalva, hogy hatékony tápszerekkel erősítse a legkülönbözőbb ragályos betegségek ellen ellentálló képessé tétessék, s ugyancsak egyhangú vélemény az, hogy e célra legalkalmasabb a c-ukamájolaj, mely könnyű emészthetősége által válik igen becsessé. E célra legjobban ajánlható a **Zoltán-féle c-ukamájolaj,** melynek tápereje igen nagy s mivel sem kellemetlen szaga, sem rossz íze nincs a gyermekek szívesen veszik. Készítője Zoltán Béla gyógyszerész Bpsten s üvege 2 korona a gyógyszer-tárakban.

— **Az amerikai kiutazásról.** Gróf Tisza István miniszterelnök kifejezetten kijelentette a képviselőházban, hogy a kivándorlót semmi körülmények között sem akarja megfosztani a maga szabad elhatározásától. Mindenki arra utazhatik, a merre akar. A miniszterelnök ugyancsak a képviselőház nyílt ülésén hangsúlyozta, hogy egyetlen egy kivándorlót sem fognak arra kényszeríteni, hogy Fiumén keresztül hagyja el az országot. Ezen az utvonalon tízenyolc napot kell a tengeren tölteni, hogy Amerikába eljussunk. A községi és körjegyzőket utasította ugyan a magyar kormány, hogy a kivándorlóknak a fiúmei tízenyolc napos amerikai utitárat ajánlják, ám a jegyzők ennél tovább nem mehetnek. Ajánlani ajánlhatják a hosszabb tengerei utazást, de nem kényszeríthetnek rá senkit. Mert ha a kivándorló kijelenti, hogy Brémán keresztül akar utazni, ahonnan 7 nap alatt éri el Amerikát, a jegyző az utlevelet Brémán át is köteles kiállítani. Az esetben azonban, ha a jegyző ezt mégis megtagadná, a kivándorlónak jogában áll a jegyző ellen panaszt emelni a vármegye alispánjánál. A vármegye alispánja majd elrendeli, hogy a jegyző adja ki a kivándorlónak a brémai utlevelet. Ha mégis akadna valaki, aki a kivándorlót egyéni szabadságától megfosztva, kényszeríteni akarja a fiúmei utra, az ellen sürgős beadványt kell intéznie gróf Tisza István miniszterelnöknek, mint belügyminiszterhez Budapestre. A miniszterelnök kétségtelenül igazságot fog tenni. A ki a brémai utlevelet megkapta, Oderbergen keresztül akadálytalanul utazhat Brémába és onnan 7 nap alatt kijut Amerikába. Az ügynököktől senki semmi esetre se ijedjen meg. Az ügynökök vagy megbízott senkit fel nem tartóztathat s ha valamelyik mégis megkezdte volna, azt az ügynököt nyomban fel kell jelenteni a miniszterelnöknek, még pedig a legcélszerűbb, ha a kivándorló ott, ahol feltartóztatják, rögtön sürgönyplankettát kér és az ügynököt gróf

Tisza István miniszterelnök budapesti címére szóló táviratban kér megbüntetni. A miniszterelnök ilyen esetben tüstént intézkedik, hogy a kivándorló szabadon utazhassék, sőt arra is kell, hogy gondja legyen, hogy az ügynököt megbüntessék. A miniszterelnök az ügynököktől is megköveteli és kell, hogy megkövetelje, hogy a törvényt tiszteletben tartsák s azokat a kivándorlókat, a kiknek brémai utlevelük van, ne háborgassák. Utlevel nélkül senki se utazzék Amerikába. Már azért sem, mert hiszen utlevelet mindenki kap. *Missler F Bremen.*

Vörösmarthy-Album. Kulturmissziót teljesít a «Pesti Napló» mikor minden esztendőben, díszes, ingyenes ajándékokban közelebb hozza, a nagy közönség szívéhez a nagy, örökbecsű irodalmi és művészi alkotásokat és azzal, hogy megősmerteti, egyuttal meg is szeretteti a művészetet. Ev-év után gyönyörű művészi ajándékokkal, ritka díszművekkel lepi meg karácsonyolvasóit a «Pesti Napló», ez a szó legnemesebb értelmében független, szabadelyű és szókimondó lap és most Vörösmarthy-nak, a *Szózat* és a *Vén cigány* újsáregyű költőjének életrajzával egyben legkiválóbb alkotásait (*Szózat*, *Szép Honka*, *Csongor és Tünde* és számos más) foglalja díszes albumba és adja karácsonyra ajándékol. A Vörösmarthy-Album a Zichy Mihály-Album alakjában és nagyságában készül és tartalmaz díszkönyvet 20 nagy, több színben nyomott műmelléklet, továbbá 40—50 szöveggép fogja díszíteni. E gyönyörű könyvet karácsonyi ajándékol megkapja a «Pesti Napló» minden állandó előfizetője és díjtalanul megkapja mindama új előfizetője, aki egész éven át fél- vagy negyedévenként vagy havonként, de megszakítás nélkül fizet elő a «Pesti Napló»-ra.

Anyakönyvi bejegyzések.

1904 év október 14—21-ig.

Születések:

Bornát Ferenc, Bucsi Erzsébet, Fekete Ferenc, Fekete Mihály, Tösmagi Imre, Puszkás Emilia, Blaskovics Erzsébet, Gróf Magdolna, Illés József, Veres Erzsébet, Fűri István, Horváth Imre, Donka Henrik, Gálfi Erzsébet, Haján Rozália, Mészáros Mária, Tancos Terézia, Lajos Lidia, Vajda Mária, Dragon Imre, Veres Anna, Gróf János.

Eljegyzések:

Keller Sándor, Vince Etel, Hevesi János Veres Francis, Polyák Mihály Fűri Veron, Tari Lajos Horváth Anna, Nyilas István Ötvös Julianna, Lantos Antal Hajdu Piroška, Georgiádes László János Fűtő Kovács Valéria, Sutus Ferenc Blaskovics Veron, Juhász Pál Táborosi Magdolnával.

Házasságkötések:

Magyar József Volatér Veronika, Gózon András Pitrik Máriával, Szöke András Szörfi Magdolnával.

Halálözások:

Földi János 74 éves aggor, Kovács Mária 63 éves Szivtagulás, Bucsi Etelke 2 év gyermekszály, Hajdu Rozália 1 napos velészületettgyengeség, Fekete Ferenc, 19 napos velészületettgyengeség, Csobán Pál 53 éves tüdőgümőkör, Zóra György agybénulás, Szekeres Mária 3 éves veselob, Gálfi Johanna 32 éves tüdőgümőkör, Fekete Anna 22 éves tüdőgümőkör.

CSARINOK

Express — viczinális.

A mozdonyvezető megállt, letörölte a vizzuhatót magáról s széjjelnezt. Ezt helyesen tette, mert néhány lépésnyire két szomoruan legelésző gebét pillantott meg. Gondolt egyet és azután a tett mezejére lépett, illetőleg egyik mitsem sejtő soványsagra ült és hatalmas ökölcsapásokkal gyors futásra kényszerítette.

A kísérlet bevált. Annyira hajszoalta a lovat (igérvén neki egy szekér szénát), hogy nem nagy távolságban láthatta maga előtt a vonatjának utolsó kocsiját. A lo prűsköl, fujt, tajtékózott, erősen habozott a száján és habozott azon, vajjon érdeemes-e tovább menni vagy sem. A dicső lovas az izadságok Niagaráját vitte magán. A viczinális haladt, csak haladt. . .

Miközben ezek történtek, az árván maradt ló szívszagatóan nyerített társa után. Erre előkerült a két gebe gazdája s nem csekély csodálatára látta, hogy eltűnt egyik jóság. Szerzte nézett s észrevette a száguldó lovat lovastul. Fölfordított a gazda, egy nagyotkáromkodott föl pattant a másik lovára és utána vetette magát örületes rohamban (nyilván két szekér szénát ígért neki) a lótolvajnak. A mozdonyvezető csaknem elérte a vicinálíst s lihegve kiáltozott a fűtő felé:

„Megállj, Pista, megállj!”—Pista, a fűtő, e vészkiáltást nem hallotta, sőt még gyorsabb iramban indította a vicinálíst teljesen beleélvén magát új méltóságába. Felváltva fűtött és vezetett, vezetett és fűtött, hogy vicinálisból személyvonat, a személyvonatból gyors és ebből express vonat vált. — Ezekközben a két gebe gazdája is közelébe ért a mozdonyvezetőnek és rettenetes hangon kiáltozta felé: „Megállj, hinpeller, gazember, gézengúz, kötni való lótolvaj!” E hangokat is elnyelte a nagy, szabad térség, a vicinális sipolása, zaja. A mozdonyvezető sem halotta a rávonatkozó nem éppen kellemes címekeket.

A végeredmény igen kielégítő volt. A legközelebbi állomásra holt versenyben érkeztek meg a vicinális, a mozdonyvezető és a gebék gazdája. Annál inkább volt ez holt verseny, mert a két ló kilehelte ott nyomban párját.

A vicinális megállt, a fűtő leszált, a mozdonyvezető lebukott, a gazda leugrott. A mozdonyvezető a fűtőnek, a gazda meg a mozdonyvezetőnk támadt. Általános dulakodás.

A főszereplők véresen kerültek a csendőrségre.

A legyege, hogy a fűtőt elmozdították, mert a vicinálíst elmozdította, a mozdonyvezetőt megdorgálták, a gebék gazdája a megdöglött lovainak árát követelte a mozdonyvezetőn, ez meg perelte a gazdát, mert eldöngötte.

Legjobban jártak az utasok, mert vicinálison express utaztak.

(Vége.)

Felelős szerkesztő: **Éder János.**
Társzerkesztő: **Holló Adolt.**
Kiadólaptulajdonos: **WeiszMárk.**

Hirdetmény.

Csongrád község képviselő testülete 306/904. számú határozatával Csongrád község 1905. évi közpénztári költségvetését megállapította.

Ertesítetik az adófizető közönség, hogy ezen képviselő testületi határozat ellen 1904. október hó 23-tól kezdődő 15 napon belül vagyis 1904. november hó 7-ig Csongrád község előjárásánál felebezés adható be.

Csongrádon, 1904. október 21-én.

KOVÁCS
jegyző.

Hirdetmény.

Csongrád község területén lakó kereskedők és iparosok névjegyzéke a foglalkozás és kereseti adóösszeg feltüntetése mellett Csongrád község számtisztvisi hivatalában 1904 október hó 17-étől kezdődőleg 8 napon keresztül körszemlére ki van téve. Ezen névjegyzék a kereskedelmi és iparkamarai tagválasztói jogosultságára vonatkozik az érdekeltek azon figyelmeztetéssel értesítettnek, hogy netáni felszólamlásait 1904 november hó 3-áig a főszolgabírói hivatalhoz írásban benyújthatják.

Csongrádon, 1904. október 21-én.

KOVÁCS
jegyző.

SCHOTTOLA ERNŐ

Budapest, VI., Andrásy-ut 2.

== A közeledő szüreti idényre ajánlok: ==

kétszeresen működő

BORSAJTÓKAT,

önállító SZŐLŐZUZÓKAT boggyózó-készülékkel és műelőhellyel

borszivattyukat, amerikai gumitömlőket, bor- és mustmérőket.

szőlőszedő ollókat, szőlőtáposó zsákokat, erjesztő-tölesereket (kotyogókat) porcellánból, üvegből, plébából

és minden a szőlő- és pinczegazdászathoz szükséges anyagot és cikket.

Nagy képes árjegyzékem kívántra ingyen és bérmentve küldöm meg.

4%-OS

PÉNZ

törlesztéses kölcsönöket nyújtok budapesti és külföldi elsőrangú pénztintézetektől a földbirtok és ingatlan 3/4 értékeig I. és II. hely e 15-65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1-15 évig terjedő időre gyorsan és diszkrétan.

Bank- és magánadósságok convertálása.

LANGSAMU

Budapest, VI., Nagymező-u. 12.

A kölcsön nem záloglevelekben, hanem készpénzben lesz folyósítva.

Értékpapírok és részvények a legmagasabb napi árfolyam mellett megvételnek.

Osztályosorsjegyek: 1/2 K 12.—, 1/2 K 6.—, 1/4 K 3.—, 1/8 K 1.50

(Válaszbélyeg.)

CLAYTON & SHUTTLEWORTH^{TM}
Budapest, Váci-körút 68,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecsokavágók, réparágók, kukoriczamorzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

„MAYER“ gépgyár

vas- és fémöntőde részvény-társaság SZOMBATHELY.

Raktár: Budapest, V., Lipót-körút 15.

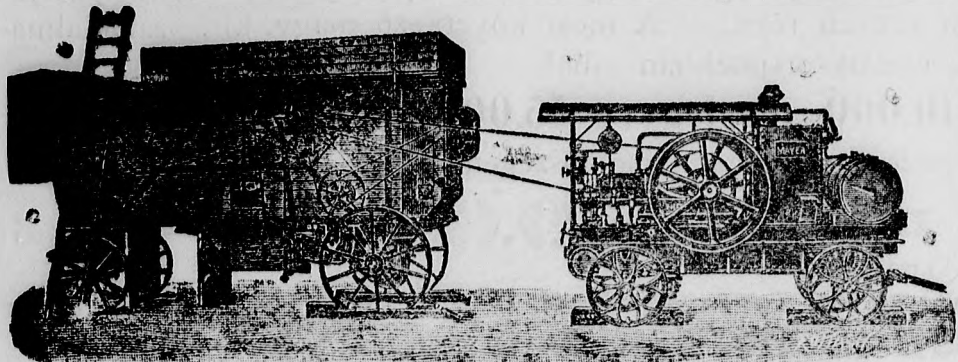
Készít mindennemű

Gazdasági gépeket, kettős szerkezetű Benzin- és szívó-gőzmotorokat 2-50 lóerőig.

Benzinmotoroscséplőkészletek

Legolcsóbb üzem!

Tűzveszély kizárva!

Malomépítészet: Új hengerek, minden e szakmában vágó gép gyártása. Teljes műalmi berendezések.

Különlegességek: Legújabb szerkezetű csavaros és szabad. víznyomású borsajtók.

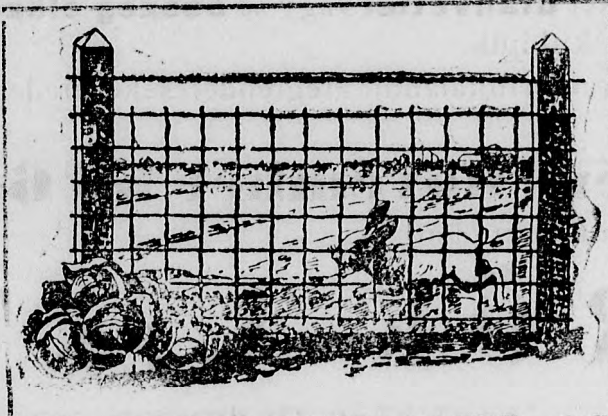
Oshorne D. M.-féle világhírű amerikai arató és kaszáló gépek magyarországi kizárólagos képviselőisége.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Kivánatra minden szükségletre külön költségvetés.

VADKÁROK ELLEN!

Bámulatos olesó kerítések!

Szülőtermelő
figyelmébe!

Mezőgazdák
figyelmébe!

HAIDEKKER SÁNDOR

sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára

Budapest, VIII., Üllői-ut 48. szám.

Ajánlja kizárólagosan szabadalmazott

Hungária sodronyfonatát

Mint a legzselészerűbb és legolcsóbb kerítési anyagot, mely előnyeivel fogva felülmúl minden eddig alkalmazott sodronykerítést. Ezen a szülő- és mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos találmány előnye: **Olesóság:**

Horganyozott vassodronyból (nem kell befesteni):

körülbelül 5 centiméter lyukbősséggel:

Készletben: 1 és 2 méter magasságban valamennyiből, 1,50 méter magasságban 22, 25 és 28 mm. dróterősségűkből.

Sodronyerősség mm.: 12 14 16 18 20 22 25 28 mm.

Ár □-méterenként fillér: 40 48 56 64 72 96 100 120 fillér.

Körülbelül 3 - 5 centiméter (hosszukas) lyukbősséggel:

Készletben: 1 méter magasságban valamennyi dróterősségben.

Sodronyerősség mm.: 12 14 16 18 20 22 25 28 mm.

Ár □-méterenként fillér: 58 66 74 82 96 110 130 150 fillér.

Csomagolásért, földasért és kezelési költségeikért számítok □-méterenként 1 fillért, de egy küldeménynél legalább 50 fillért.

Czélyszerűség: A fonat elegendő sűrű lévén, még apró baromfi áthatolását is meggátolja; felső és alsó szélén pedig tüskék, tehát az átmázást is megnehezíti. A fonat csavart szálai — mint vékony sodronykötelek — a kerítés hosszirányában futnak, miáltal nagy az ellenálló képessége; a keresztirányban pedig hullámosak, a szálak összecusúsása tehát ki van zárva.

Könnyű kezelés: Kézrel meghuzva, egyszerűen a faduczokhoz szegezendő horganyozott kettős szegekkel, a fonat sima és feszes marad. Nagy előnye a fonat feszesége, a mi lehetővé teszi azt, hogy a fonat bármikor ismét feszíthető és más helyen ismét fölerősíthető. A fonat összekuszálódása ki van zárva. — Fe-zitő-sodronyok, csavarok stb. alkalmazása fölösleges. A fonat fölött egy-két sor tüskés sodronyt alkalmazva, a kerítés tetszés szerint megmagasítható. A tüskés sodrony méterenként ára 6 fillér. **Számos elismerő levél áll rendelkezésére!**

Árjegyzék ingyen és bérmentve. Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

KÖSZVÉNY és csúz ellen legsikeresebb az egész világon ismert és kedvelt KRIGNER-féle

REPARATOR

egy nagy üveg 2 korona, kis üveg 1 korona. Kapható a gyógyszerárakban. Óvadjunk utánzatoktól.

Főraktár:

KRIEGNER GYÖRGY „Korona“-gyógyszertára
Budapest, VIII., Kőrös-tér.

Értesítés.

A n. é. hölgyközönség szives tudomására hozom, hogy itteni **Lilienthal-féle házban** létező

női kalap üzletemet

november hó 2-án már beszüntetem, miért is az összes raktáron levő kalap készletet **bámulatos olesó árban** eladom.

Kiváló tisztelettel

FIBINGER ENGELBERTNE.

VILÁGHIRŰ!

a „REKORD“ festészeti műintézet a kiválóan sikerült életnagyságu arcképeiről, melyeket elismert művészek által készített, számos (kiv. közjegyző által hitelesített) elismerő levél a világy minden tájáról.

Első rangu képek árai:

Olaj-, aquarel- és pastel festékben fénykép után 48 cm. nagys. ára 20 kor.

Legfinomabb kivitelű brom- Platin és kréta rajz 5 kor.

Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságu festményt készítenk mindenkinek teljesen ingyen, ha részünkre 5 rendelést szerez és azokat egyenként vagy egyszerre beküldi.

„REKORD“

festészeti műintézet, Budapest, VII., Rottenbiller-utca 48.

Sok ezer ember egészsége!

fogja megvédeni a legújabb, szabadalmazott

„Japán“ kloset-ülés.

Minden árnyékozókra alkalmazható.

Vizöblítés nélkül!
Teljesen szagtalan!
A legnagyobb tisztaság!
Nem fagyhat be!
Nem dugulhat be!
Léghezhatmentes!

Betegápolási cikkek. Szobaklosettek. Betegtoló kocsik.

Képes árjegyzék kivánatra ingyen.

Guttman L. kloset-gyár

BUDAPEST, IV., Városház-utca 2. szám.
(Róssuth Lajos-utca sarkán.)

**BRÁZAY FELE
SOSBORSZESZ**
NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
KIS - ÜVEG ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLEKELVE VAN!

Jorgo Janos

órási - gyári raktár: Wien III, 4
Remweg Nr. 75/B.

Levelezőlap elegendő hogy gazdagon illusztrált árjegyzékemet ingyen és bérmentve megkaphassa, celső bevásárlás céljából. Az úzi út eljártás szigorúan tisztességes, társadés teljesen bizárvá.

Órajavitási műhely

Mindennemű zsebóra új rugó behelyezése 40 kr. Minden vásárolt vagy javított óráért kezességet vállalok. Kivonat a nagy árjegyzékből:
7787. sz. legolcsóbb, legjobb strapacóra n ckel tokban 36 órai járással . . . . . ft 2.20
8039. sz. valódi ezüst páncéllánc 15 gr. . . . . 1.—
7858. sz. ezüst remontoir dupla fedelű . . . . . 5.—
8989. sz. ingaóra utóművel, 2 súlyal 11.50
139 cm. magas 1.20
7739. sz. jó ebresztő óra 1.20
Sziveskedjék nevemre és házszámomra pontosan figyelni.

Né vegyen senki

HANGSZERT,

míg

Reményi Mihály

mű-hangszerész

egujabb képes árjegyzéket át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik

Budapestről

Király-utca 44. l. sz.

Egy

jól írni és olvasni tudó fiu

tanulónak

és egy erős fiu mindenesnek könyvnyomdamban azonnal felvétetik.

Kiváló szerencse Töröknél!

Felülmulhatatlanul

kedvez főárudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 17 millió korona nyereségnél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek; csak a legutóbbi időben is a legnagyobb nyereseményeket.

Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 15. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeresemény

jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeresemény a legszerencsésőbb esetben

1.000.000 korona

Továbbá 1 jutalom **500.000**, 1 nyeresemény **100.000**,

1 a **200.000**, 2 a **100.000**, 1 a **50.000**, 2 a

80.000, 1 a **70.000**, 2 a **60.000**, 1 a **50.000**,

1 a **40.000**, 5 a **30.000**, 3 a **25.000**, 8 a **20.000**,

8 a **15.000**, 36 a **10.000** korona és még sok egyéb;

összesen **55.000** nyeresemény és jutalom **14.459.000**

korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy ft — 75 v. k. 1.50; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt 1,50 v. k. 3.—

$\frac{1}{2}$ " " " 3.— " " 6.—; $\frac{1}{1}$ " " " 6.— " " 12.—

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az **összeg előzetes beki. dése** ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk

f. évi november hó 6-ig

bizalommal hozánk beküldeni

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA

bankháza Budapest.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főárudánk osztálysorsjáték üzletei:

Központ: **Teréz-körut 46/a**. I. fiók: **Váci-körut 4/a**.

II. fiók: **Muzeum-körut 11/a**. III. fiók: **Erzsébet-körut 54/a**

Rendelőlevél levágandó.

Török A. és Társa bankháza Budapest.

Kérek részemre..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervszettel együtt küldeni.

Az összeget..... korona összegben $\left\{ \begin{array}{l} \text{utánvételezni kérem} \\ \text{postautalvánnyal küldöm} \\ \text{mellékelem bankjegyekben (bélyegeken).} \end{array} \right\}$ A nem tetsző törölendő.

Pontos cím: _____
 _____
 _____

HIRDETÉSEK

lapunk kiadóhivatalában jutányos árban felvétetnek.